

Detail Paaskaars

Voortgangsverslag januari – juni 2020

Stichting Straatpastoraat Leiden

**Voortgangsverslag
Stichting Straatpastoraat Leiden
januari - juni 2020**

Inhoud en miniatuurtjes:

Femke Post

Henriëtte van den Broek

Beeldmateriaal:

Femke Post

Melle van der Wildt

Carijn Westeneng

Henriëtte van den Broek

Jannie de Groot

Eindredactie en vormgeving:

Femke Post

Henriëtte van den Broek

OVERVALLEN DOOR HET CORONAVIRUS

Het jaar 2020 begon zo veelbelovend. Straatpastor Femke Post was bezig met het afronden van haar twee masterstudies en legde de laatste hand aan twee scripties. Er waren al plannen voor het voorjaar en de zomer. Na het succesvolle Kerstdiner voor dak en thuislozen in december 2019 stond de Beautydag voor vrouwen van de maatschappelijke opvang in de steigers.... de boottocht was in voorbereiding.....

Maar toen kwam het coronavirus dat alles in de war stuurde en het land met een intelligente lockdown praktisch stillegde. Het hoeft geen betoog dat dit heel veel consequenties heeft gehad en nog steeds heeft voor het werk van Femke Post en niet in de laatste plaats voor de dak- en thuislozen in en om Leiden.

Lichtpuntje in de heftige maanden maart en april was dat Femke haar twee masters met succes afrondde. Dat was een dubbele felicitatie waard met een bloemetje en een stukje taart op de bestuursvergadering in juni.

Dit verslag is anders dan in de voorgaande jaren. Niet alleen omdat het coronavirus het werk van de straatpastor veranderd en beperkt heeft. Ook omdat Ton Snepvangers na ruim vier jaar het bestuur van het Straatpastoraat gaat verlaten en we zijn inbreng, zowel op het inhoudelijke als op het creatieve vlak waar het de lay-out betreft, gaan missen. Femke Post en ondergetekende zijn nu aan zet.

We informeren u graag in dit Voortgangsverslag over het reilen en zeilen van het werk van de Stichting Straatpastoraat Leiden onder de doelgroep. Het grootste deel van het verslag gaat over het werk van de straatpastor, gelardeerd met een viertal miniatuurtjes van bijzondere mensen. Er wordt ook kort aandacht besteed aan de ontwikkelingen rond de doelgroep in Leiden en in het land.

Henriëtte van den Broek
Secretaris Stichting Straatpastoraat Leiden
Juni 2020

OOG EN OOR VOOR IEDEREEN

Het Straatpastoraat Leiden geeft aandacht aan mensen die hun dagen en nachten op straat doorbrengen. Dat geldt voor mensen die dakloos zijn, maar ook voor mensen die een thuis missen, snakken naar ruimte, weg van de onrust in hun hoofd, of juist op zoek zijn naar gezelschap.

De straatpastor is aanspreekbaar op grote en kleine zaken. Bij haar kun je je verhaal kwijt. Of het nu alledaagse dingen betreft of de grote vragen van het leven. Gesprekken zijn altijd vertrouwelijk, tenzij iemand zelf aangeeft dat het probleem ook besproken mag worden met anderen.

Soms kan het leven mensen in de problemen brengen of maak je zelf verkeerde keuzes. Niemand hoort op straat te staan en ieder mens heeft recht op aandacht.

Het straatpastoraat wil duidelijk maken dat je als mens niet alleen staat. Dat er iemand is bij wie je aan kunt kloppen met je vragen of gewoon even bij kunt kletsen over dingen die je bezighouden.

In die zin heeft de straatpastor wel iets weg van een reisgenoot. Iemand die je onderweg toevallig tegenkomt en met wie je in gesprek raakt. Soms tref je iemand die echt kan luisteren, bij wie je je verhaal kwijt kunt en die je gaandeweg helpt om zelf te ontdekken welke keuzes je wilt maken.

Pastoraat betekent herderschap. Zorg hebben voor de ander. Eigenlijk zijn we allemaal geroepen herder voor elkaar te zijn: 'je broeders of zusters hoeder' heet dat in bijbelse termen.

Voor het straatpastoraat is het christelijk geloof een bron van inspiratie voor het dagelijks werk, maar we zijn er niet op uit om mensen te bekeren. Dus of je nu christen bent, joods of moslim, hindoe of iemand met een andere of zonder godsdienstige voorkeur, dat is ons om het even. De straatpastor heeft oog en oor voor iedereen

Gert 1

Via een maatschappelijk werker van Stichting De Binnenvest kom ik contact met Gert, een cliënt van haar die veel boeken leest over verschillende levensbeschouwingen en daar graag over praat. Zelf weet ze hier te weinig van: misschien is het een goed idee dat ik bij hem langs ga? Gert is een tijd dakloos geweest en was verslaafd aan cocaïne. Inmiddels woont hij in een huis van De Binnenvest, samen met zijn kat en twee andere cliënten.

Als ik de eerste keer in Gerts huis kom, maak ik kennis met een vriendelijke en gastvrije man. Door zijn verslaving en zijn dakloosheid heeft hij een bewogen leven achter de rug, maar zijn verslaving heeft hij nu onder controle en hij heeft rust gevonden in zijn nieuwe huis. Ik ga om de week bij hem langs. Onze gesprekken duren nooit zo lang. Gert heeft last van psychische problemen, waardoor het 'druk in zijn hoofd wordt'. We praten meestal drie kwartier en dan sluit hij het gesprek af. Gert vertelt me veel over zijn verleden. Over de tijd dat hij op straat woonde, over zijn vriendin die helaas overleden is, over zijn opvoeding en over wat hij leest in de vele boeken die hij in zijn kamer heeft. Gert is een slimme man, hij heeft een heel goed geheugen en is geïnteresseerd in veel verschillende onderwerpen. Vaak praten we daarover en over zijn geloof. Hij omschrijft zijn geloof als volgt: *'Vertrouwen op God is net als uit een brandend huis springen. Als je in het raam staat en je ziet allemaal vreemde mensen beneden staan kan het eng zijn om te springen, ook als je weet dat het veiliger is dan in het brandende huis blijven. Maar als je beneden iemand ziet staan die je kent, die klaar staat om je op te vangen met een deken als je springt, is het makkelijker om te springen. Ik weet dat God er voor me is, dat maakt het makkelijk om te springen'*.

Een mooi voorbeeld van het sterke geloof dat ik zo vaak aantref binnen de doelgroep van het straatpastoraat.

DE STRAATPASTOR AAN HET WERK

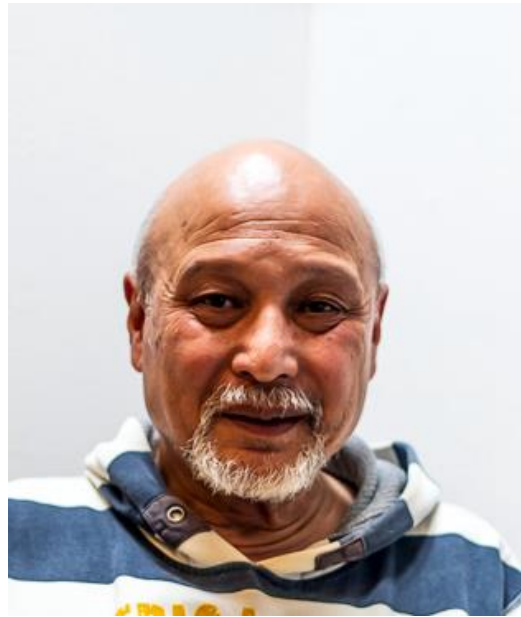
Pastoraat

Pastoraat binnen het straatpastoraat vindt op veel verschillende plekken en manieren plaats. Ik ontmoet dak- en thuislozen op straat, in parken, in de daklozenopvang, bij het station of soms zelfs in de winkel. Ook heb ik contact met ze via de telefoon en WhatsApp. Het contact dat uit deze ontmoetingen voortkomt is steeds verschillend. Sommige mensen ken ik al bijna twee jaar. Met hen gaan de gesprekken vaak over wat we al eerder bespraken. Doordat ik weet wat er in hun leven speelt, kunnen we hier verder over doorpraten. Ook weten zij mij vaak te vinden als ze tegen problemen aanlopen of iets meemaken dat ze met iemand willen bespreken. Met mensen die ik pas leer kennen of nog niet zo vaak gesproken heb beginnen de gesprekken vaak wat oppervlakkiger en meer aftastend. Mensen moeten mij leren kennen en ik moet ontdekken wat er in hun leven speelt en wat belangrijk is voor hen. In alle ontmoetingen laat ik me vooral leiden door hun behoeften.

Langdurig contact

Soms houden bekenden van het straatpastoraat ook contact als zij weer een huis hebben. Daarom heb ik in het afgelopen half jaar zes ex-daklozen thuis bezocht. Sommigen bezocht ik één keer, bij anderen ging ik maandelijks langs.

Ik bezocht onder andere een jonge vrouw die ik heb leren kennen in de daklozenopvang. Zij kwam daar terecht doordat ze door een burn-out niet meer in staat was om haar rekeningen te betalen en daardoor uit haar huis gezet is. Na twee maanden vond ze met behulp van Stichting De Binnenvest een nieuw huis. Toen ze daar naartoe verhuisd was vroeg ze me om langs te komen en vol trots leidde ze me rond door haar nieuwe thuis. Het was mooi om te zien hoe snel ze haar leven weer op de rit kreeg. Inmiddels heeft ze weer een baan gevonden en is ze erg gelukkig met haar leven.

Ziekenhuisbezoeken

Er werd in het afgelopen half jaar een aantal bezoeken gebracht aan bekenden die in het ziekenhuis belandden. Een bewoner van de daklozenopvang van Stichting De Binnenvest kwam begin dit jaar op de intensive care terecht. Voordat hij in het ziekenhuis lag hadden we contact tijdens mijn wekelijkse bezoeken aan de daklozenopvang. Deze man bezocht ik drie keer tijdens in het ziekenhuis.

Een andere bekende van het straatpastoraat werd ook opgenomen in het ziekenhuis. Hij heeft al een tijd een huis, maar houdt graag nog contact met me. Normaal bezoek ik deze man ongeveer een keer per maand bij hem thuis, nu bezocht ik hem ook twee keer in het ziekenhuis.

Ook werden er verschillende bezoeken gebracht aan een bekende die in het ziekenhuis terecht kwam door een hersenbloeding. Deze man leerde ik kennen in de daklozenopvang, maar ook nadat hij een huis kreeg bleven we in contact omdat hij deelnam aan de gespreks-groep en vaak aanwezig was bij de vieringen. Bij mijn eerste bezoek in het ziekenhuis herkende hij me niet en had hij moeite met praten. Bij mijn volgende bezoeken was het steeds beter mogelijk om een gesprek met hem te voeren. Hij sprak vaak over zijn wil om te leven. Hij was zich bewust geworden van zijn sterfelijkheid en vroeg zich af of zijn leven nog wel zin. Dit leidde tot lange gesprekken daarover.

Bijzondere gebeurtenissen

Samen met een bewoonster en een medewerker van het Sociaal Pension bezocht ik het Kattencafé in Leiden. De bewoonster houdt erg van katten, maar in het Sociaal Pension zijn huisdieren niet toegestaan. Daarom besloten we samen met haar op pad te gaan. Ze genoot met volle teugen van het uitstapje en de aandacht die ze kreeg van de katten. Door dit bezoek leerde ik de vrouw beter kennen. Ik merk vaak dat er hele andere gesprekken ontstaan als ik mensen op andere plekken ontmoet dan op straat of in de daklozenopvang.

Dit merkte ik ook toen ik een ochtend meeliep met de veegploeg. Op een koude en regenachtige ochtend in februari meldde ik me bij de werkmeester van de ploeg. De veegploeg bestaat uit een twintigtal cliënten van Stichting De Binnenvest. Samen met een werkmeester gaan zij vijf dagen per week de stad in om vuil van de straat op te rapen. Om een beeld te krijgen van dit werk en om te praten met de mensen liep ik een dag met hen mee. Terwijl we door de stad gingen ontstonden er veel gesprekken met de cliënten en heb ik contacten kunnen aanknopen.

Vieringen

Op de laatste zondag van de maanden januari en februari van dit jaar vonden de vieringen van het straatpastoraat plaats in het Atrium van Diaconaal Centrum De Bakkerij. Bij deze vieringen waren steeds zo'n 10 bezoekers aanwezig en vier vrijwilligers. Drie vrijwilligers heten de bezoekers welkom en

verzorgen koffie en thee, één vrijwillig speelt piano tijdens de viering. Helaas konden de vieringen in maart, april en mei niet doorgaan. Die van juni zal waarschijnlijk wél doorgaan, maar in aangepaste vorm. Er zal gezorgd worden dat de bezoekers voldoende afstand kunnen houden tijdens de viering en daarna en er zal niet gezongen worden om zo de veiligheid van alle aanwezigen te waarborgen.

Een viering bij het straatpastoraat

Vieringen bij het straatpastoraat beginnen op de laatste zondag van de maand om 15 uur, maar ongeveer een half uur daarvoor staan mensen al voor de deur. Langzaam druppelen ze binnen en maken een praatje met elkaar en de vrijwilligers. Veel bezoekers komen al jaren en kennen elkaar daardoor goed. Rond drie uur kijk ik of al onze vaste bezoekers aanwezig zijn en kijk ik buiten of er nog mensen in aantocht zijn.

Als de liturgieën uitgedeeld zijn begint de viering altijd met het aansteken van de Paaskaars. Meestal wordt dit gedaan door een vaste bezoeker van 12 jaar oud. Dan open ik met een gebed en zingen we ons vaste openingslied 'Breng ons samen'. Dit lied wordt altijd uit volle borst meegezongen. Meestal lopen er nog wat mensen binnen terwijl we zingen, soms staan er zelfs mensen op om naar het toilet te gaan. Na het openingslied wordt de Bijbelpassage die in de viering centraal staat voorgelezen door een vrijwilliger. Dan volgt de overweging. Hierin probeer ik het Bijbelgedeelte te verbinden met thema's die spelen bij de doelgroep. Dit zijn thema's zoals hoop, verlangen, moed vinden in moeilijke tijden, hulp vragen of verbinding met anderen. Ook worden de bezoekers uitgenodigd om te vertellen wat hen aanspreekt

in de passage en wat hun gedachten hierbij zijn. Dit leidt vaak tot hele mooie gesprekken onderling, waarin zij veel van zichzelf laten zien en eerlijk durven te zijn. Hierna zingen we een lied dat te maken heeft met de lezing. Dan ga ik langs bij alle bezoekers om hen te vragen of ze ergens voor willen bidden. Bijna iedereen wil dat wel, voor iemand uit hun omgeving of voor zichzelf.

Dit zijn hele uiteenlopende gebeden, van wereldvrede tot steun bij een operatie voor een geliefde of een fijne verjaardag voor zichzelf. Ik spreek de gebeden uit en om ze kracht bij te zetten wordt iedereen uitgenodigd om een kaarsje aan te steken.

We sluiten de viering daarna af met het 'Onze Vader' en het slotlied 'Ga nu heen in vrede'. Ook dit lied wordt uit volle borst meegezongen. Dan volgt de zegen die door mij aan God gevraagd wordt. De viering bestaat steeds uit dezelfde onderdelen, maar is door de inbreng van de bezoekers keer anders.

En dan is er koffie

Na afloop worden de bezoekers uitgenodigd om samen koffie te drinken aan de Broodtafel in de Ovenruimte. De koffie en iets lekkers erbij worden door de vrijwilligers klaargemaakt en uitgedeeld. Hier praten de bezoekers over wat er speelt in hun leven, over de actualiteit of over hoe de rest van hun zondag er uit zal zien. Ze zijn erg betrokken bij elkaar. Als een vaste gast er niet is, vragen zij altijd waar diegene is en hoe het met hem of haar gaat.

Dit samen koffie drinken en elkaar ontmoeten voorziet in een enorme behoefte. Niet alle gasten zijn werkelijk dakloos, maar wel thuisloos. Zij kennen elkaar en vinden hier als het ware een soort familie. Ze steunen en bemoedigen elkaar. Ook met de vrijwilligers die al langer meedraaien is er een band. En dat is goed om te zien.

Overigens staan alle vieringen door het jaar heen op de website en op een in de stad verspreide poster; de afgelaste vieringen werden vermeld op de website en Facebookpagina

Gespreksgroep

Aan het begin van 2020 gingen we op de gebruikelijke manier verder met de gespreksgroep in een van de ruimtes in Diaconaal Centrum De Bakkerij. Er waren op dat moment vijf deelnemers, we ontmoetten elkaar om de week op de donderdagmiddag. Om een gesprek op gang te brengen werkten wij met kaarten van het Tv-programma *De wandeling* van de KRO. Aan de hand hiervan ontstonden er gesprekken over thema's zoals leven en dood, de belangrijke dingen in het leven en de manier waarop we ons verhouden tot anderen. De basis van de gesprekken was altijd eerlijkheid en openheid. De deelnemers waren eerlijk in het uiten van hun overtuigingen en mening over het onderwerp.

Ze bleven steeds respectvol naar elkaar toe, ook als zij het niet met elkaar eens waren. Ook op persoonlijk gebied hadden de deelnemers goed contact. Aan het begin van de bijeenkomst vertelde iedereen hoe het met hem of haar ging. Hier werd aandachtig naar geluisterd en als dat gewenst was, werden adviezen gegeven of werd er gebeden voor een deelnemer.

Door het coronavirus kon de gespreksgroep vanaf het midden van maart helaas niet meer doorgaan. Wel hield ik in deze tijd contact met de deelnemers. Begin juni heb ik bij hen gepolst of zij weer verder wilden met de bijeenkomsten. Helaas was dit niet mogelijk omdat één deelnemer later klaar is met werken, zodat we niet meer tegelijk kunnen beginnen. Daarom hebben we besloten te stoppen met de gespreksgroep. Ondanks dit besluit zal ik minimaal een keer per maand contact opnemen met de leden en zullen we elkaar niet uit het oog verliezen.

Yassin

Ik leer Yassin eind 2018 kennen in de daklozenopvang. Ik ga naast hem zitten en we raken in gesprek. Zijn ouders zijn overleden en hij en zijn broers en zussen groeiden op in pleeggezinnen. Hij samen met een broer bij een pleeggezin met andere pleegbroers en -zussen. Met veel van hen heeft hij nog contact. Zo heeft hij een behoorlijk netwerk, maar toch is hij dakloos geraakt door psychische problemen. Hij heeft schizofrenie. Yassin heeft er veel last van, het is nooit stil in zijn hoofd en dat beïnvloedt zijn hele leven. Maar hij gaat er heel positief mee om. Tijdens een van onze gesprekken vertelt hij me dat hij zich nooit eenzaam voelt, want zo zegt hij lachend: 'een schizofreen is nooit alleen!'. Een verrassend luchtige beschrijving van zijn werkelijkheid.

Aan het eind van 2019 komt Yassin in het ziekenhuis terecht met een hersenbeschadiging. Ik bezoek hem, maar hij is er erg slecht aan toe. Hij is niet volledig bij bewustzijn en is erg onrustig. Een week later bezoek ik hem weer. Op dat moment is hij volledig bij bewustzijn en goed aanspreekbaar. Hij weet niet hoe hij in het ziekenhuis terecht is gekomen en hoe de hersenbeschadiging ontstaan is. Hij vertelt me over wat hij meemaakt in het ziekenhuis en over zijn plannen als hij er weer uit mag. Hij wil zo snel mogelijk zijn vrijwilligerswerk weer oppakken. Bij een volgend bezoek is hij verder opgeknapt. Binnenkort zal hij uit het ziekenhuis ontslagen worden: dan kan hij weer verder met zijn leven.

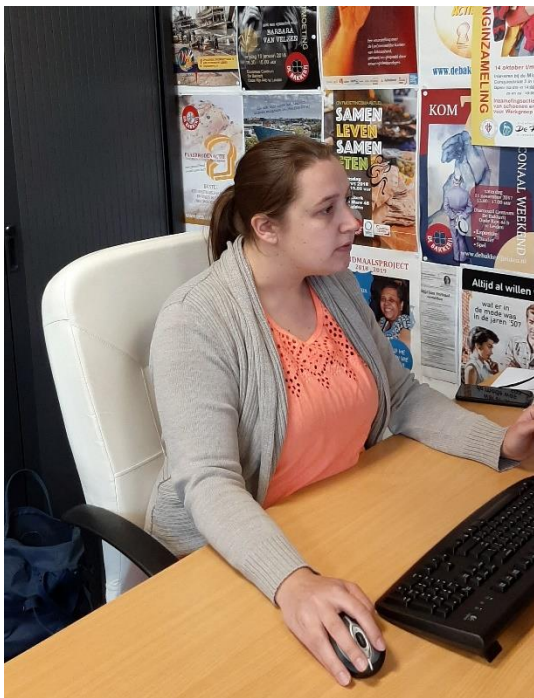
Als Yassin weer naar de daklozenopvang verhuist, is dat in het begin lastig voor hem, maar hij vindt al snel zijn draai. Iedere week spreek ik hem en vertelt hij me over zijn week en waar hij tegenaan gelopen is. Hij heeft een aantal lichamelijke problemen, maar hij blijft positief.

Door de maatregelen rondom het coronavirus kan ik hem niet meer bezoeken in de daklozenopvang. Daarom bellen we iedere week en spreken een paar keer af. Dan gaan we wandelen of zitten we buiten even op een bankje. Inmiddels heeft hij gehoord dat hij binnenkort zal verhuizen naar een Begeleid-Wonen-voorziening. Hier kijkt Yassin erg naar uit.

Presentie op afstand- straatpastoraat tijdens de coronacrisis

Thuis blijven

Voor een straatpastor is de presentie, de aanwezigheid in het leven van de dak- en thuislozen, de basis van het werk. Dat wordt lastig als iedereen opgeroepen wordt om zo veel mogelijk thuis te blijven en afstand te houden. Laat staan wat het voor dak- en thuislozen betekent, die geen huis hebben.... Ik moest mijn werk in de eerste weken van maart dan ook opnieuw uitvinden zodat het paste binnen de kaders die de regering ons oplegde. In de eerste twee weken werkte ik vooral thuis. Ik liet de daklozenopvangen weten dat ik voorlopig niet aanwezig zou zijn, maar dat ik wel telefonisch bereikbaar zou zijn. Daarvoor maakte ik posters die opgehangen werden. De contactmogelijkheden zijn ook vermeld op de website van het Straatpastoraat en op onze Facebookpagina. Ook werkte ik aan twee vieringen en belde ik veel mensen.

Telefonisch contact

Ik belde in de eerste twee weken zo'n 25 mensen om hen te vragen hoe het met hen ging. Dit leidde tot leuke gesprekken die soms langer dan een uur duurden. Ik merkte dat mensen het fijn vonden om aanspraak te hebben nu ze zo veel tijd alleen door moesten brengen. Sommige mensen gaven aan dat ze een afspraak wilden maken. Dan ging ik met

hen wandelen of ontmoette hen buiten. Op die manier konden we elkaar spreken en zien op een gepaste afstand. Sommigen uit mijn bellijst sprak ik wekelijks, anderen minder vaak. Met zo'n tien mensen heb ik afspraken gemaakt, wekelijks, om de week of eens per maand. De keuze voor de frequentie van de afspraken laat ik aan de mensen uit de doelgroep.

Buiten present

Helaas heb ik niet van iedereen telefoonnummers. Daarom besloot ik na een paar weken om meer buiten aanwezig te zijn. Dit deed ik door weer naar de parken te gaan die ik normaal bezoek en op straat aanwezig te zijn. Hier zag ik de mensen weer die ik een tijdje niet gezien had. In verband met de veiligheid mag ik nog steeds niet naar binnen bij de daklozenopvang, maar ik ga wel buiten bij de ingang zitten. Op die manier zie ik toch een groot deel van de mensen die ik normaal binnen ontmoet.

Zo werd het werk van straatpastor opeens heel anders, maar met een aantal aanpassingen kon ik mijn werk toch grotendeels voortzetten.

Bijzondere werkzaamheden

Hoezo vreemd

Een groep van zes jongeren van het Leonardo College in Leiden vertelde ik een middag over het werk van het Straatpastoraat in het kader van het project 'Hoezo Vreemd' dat georganiseerd werd door M25 Leiden, het diaconale project voor jongeren van De Diaconie in De Bakkerij. Ik vroeg hen wat hun beeld van daklozen was: volgens hen een verslaafde man die met kapotte kleren rondloopt en buiten slaapt. Een week later kwamen de jongeren terug voor een interview met twee mensen uit de doelgroep. Ze vroegen hoe die dakloos geworden waren en hoe zij dat vonden. Toen ik met hen besprak hoe zij de twee bijeenkomsten ervaren hadden, zei een deelnemer dat haar beeld van daklozen veranderd was. Ze vertelde dat ze geleerd heeft dat niet alle daklozen verslaafd zijn en er onverzorgd uitzien.

Het was mooi om te zien hoe het contact met een echte dakloze het beeld dat deze jongeren hadden had veranderd.

Beautydag afgelast

De Beautydag voor dakloze vrouwen die gepland stond voor 20 maart in De Bakkerij was volledig voorbereid, toen het coronavirus uitbrak in Nederland. Alle voorbereidingen waren getroffen, de vrijwilligers waren gevraagd, de dames uitgenodigd, de cadeau-pakketjes klaargemaakt en het boodschappenlijstje voor de lunch lag klaar. Maar we vonden het niet verantwoord om de dag door te laten gaan. Helaas moesten we daarom op 13 maart besluiten de Beautydag af te lasten. We hopen dat we deze dag op een later moment kunnen inhalen.

Koken voor dak- en thuislozen

Samen met Carijn Westeneng, projectmedewerker van M25 Leiden, is er twee keer gekookt voor de dak- en thuislozen. Dit is een jaarlijks terugkerende activiteit die zij normaal doet met een aantal middelbare scholieren in het kader van het project. Omdat die door het coronavirus niet aanwezig konden zijn, hebben wij samen gekookt voor de doelgroep die iedere woensdagavond een maaltijd aangeboden krijgen. We kookten in De Bakkerij en deelden het eten uit bij het Stadsbouwhuis waar ze het op gepaste afstand konden opeten.

Zomer in je bol

Ook onze jaarlijkse boottocht in juni, voor de mensen van de maatschappelijke opvang kan dit jaar helaas niet doorgaan. Daarom is er een alternatief bedacht. Op 19 juni zullen we aan 150 dak- en thuislozen pakketjes uitdelen. Daarin zitten onder andere mondkapjes, handgel en een cadeaubon van de HEMA. We hopen hen op deze manier een lichtpuntje in deze moeilijke tijd te bezorgen.

Meer hierover in het volgende verslag.

Gert 2

Tijdens een van onze gesprekken vertelt Gert me dat hij al een jaar niet bij het graf van zijn ouders geweest is. Door de angsten die hij heeft is het voor hem lastig om alleen naar de begraafplaats te gaan. Daarom stel ik voor samen te gaan. Onderweg vertelt Gert over de herinneringen aan zijn ouders. Over de oranje tompouces die hij samen met zijn ouders at voor het overlijden van zijn moeder. Bij het graf neemt hij tijd om stil te staan bij het leven van zijn ouders en hun overlijden. Als we terugrijden praat hij over het hiernamaals. Hij vraagt zich hardop af hoe het er zal zijn en verheugt zich erop om zijn ouders weer te zien.

Inmiddels kom ik al een half jaar bij Gert op bezoek. In de afgelopen maanden is zijn leven veranderd. Door een reorganisatie bij De Binnenvest, heeft hij een nieuwe maatschappelijk werker en een nieuwe persoonlijk begeleider gekregen. Dat is lastig voor hem, hij was gehecht aan zijn begeleiders en mist hen. Ook zijn financiën worden nu door een ander bedrijf geregeld. Dat betekent nieuwe mensen en andere regels. Hij vindt het lastig daar aan te wennen. Hij vertelt me dat het straatpastoraat het enige is dat nog wél hetzelfde is. Onze afspraken gaan gewoon door ondanks de veranderingen in zijn leven. Dat vindt hij fijn, omdat die vertrouwde gesprekken hem stabiliteit geven.

Uitvaart

Op 31 december 2019 bereikte mij het bericht dat Mark overleden was. Hij had al vier jaar contact met het Straatpastoraat en nam deel aan de gespreksgroep. Twee maanden voor zijn overlijden werd bij hem kanker geconstateerd. Over deze diagnose en de gevolgen hiervan had ik veel gesprekken met Mark. Hoewel hij beseftte dat zijn lichaam de strijd tegen te ziekte snel zou verliezen, bleef hij positief. Hij maakte plannen voor de laatste maanden van zijn leven en gaf veel van zijn spullen weg aan mensen die er volgens hem langer van zouden kunnen genieten dan hijzelf. Hij vertelde me dat de doctoren nog veel voor hem zouden kunnen doen, maar, dat dat 'hetzelfde zou zijn als de stoelen op de Titanic rechtzetten'. Hij zag zichzelf als een schip dat zou zinken, ondanks de inzet van de mensen om hem heen. Ik was betrokken bij de

voorbereidingen van de uitvaart en had contact met de maatschappelijk werker van Mark, zijn familie en de uitvaartverzorger. Tijdens de uitvaart was ik aanwezig om te vertellen over mijn ervaring met Mark en over de laatste maanden van zijn leven.

Netwerken

Kerkelijke contacten

Begin dit jaar maakte ik kennis met de nieuwe jongerenwerker van de Marekerk in Leiden. Met hem heb ik gesproken over mogelijkheden voor samenwerking. Het lijkt hem een goed idee om de jongeren waarmee hij werkt in contact te brengen met daklozen om zo iets voor hen te kunnen betekenen. De mogelijkheden hiervoor worden nog onderzocht.

Het Straatpastoraat werd door de Rotterdamse Pauluskerk benaderd voor een overleg. Met hen werd er gesproken over de werkzaamheden van het Leidse Straatpastoraat en de overeenkomsten van ons werk en onze visie.

Tweemaal per jaar woon ik het Leids Pastores Overleg bij. Een bijeenkomst waar predikanten en kerkelijk werkers elkaar ontmoeten.

Contacten met organisaties

Goede contacten waren er met de medewerkers van de Diaconie in Diaconaal Centrum De Bakkerij en in het bijzonder met M25 Leiden. Ook met de in De Bakkerij gevestigde organisaties zoals Aemosa (begeleiding en coaching van mensen met psychische, psychiatrische en/of verslavingsproblemen), Stichting Urgente Noden (snelle hulp bij acute financiële nood) en de Voedselbank Leiden.

Door een maatschappelijk werker van Cardea, een jeugd- en opvoedhulporganisatie in de regio Zuid-Holland-Noord, werd mijn hulp ingeroepen bij een cliënt die moeite had met het verwerken van het overlijden van zijn vader, die overleed in het buitenland. Door het coronavirus was het voor hem niet mogelijk om bij de uitvaart te zijn. Dit zorgde voor gevoelens van schuld en boosheid. De maatschappelijk werker vroeg mij hem te helpen met het verwerken van deze gevoelens. Samen zochten we naar een manier om hiermee om te gaan. Omdat hij van tekenen houdt, besloten we een tekening te maken. Ook vroeg hij me bij de volgende afspraak Bijbelteksten mee te nemen waar hij troost uit kon halen. Vooral uit Psalm 32 haalde hij troost. Daarna schreef hij een brief aan zijn vader. Deze brief heeft hij verwerkt in een tekening, die hij aan zijn muur heeft gehangen.

Contact met andere straatpastores

Goede contacten werden onderhouden met de straatpastores van Den Haag, Amsterdam en Haarlem. Met de straatpastor van Amsterdam heb ik regelmatig afgesproken om te praten over onze werkzaamheden. Ook tijdens de coronacrisis hielden wij contact over de verandering in ons werkveld. Begin dit jaar ging er een nieuwe straatpastor aan de slag in Haarlem. Ik ben bij haar langsgegaan om het werk in Haarlem te zien. Ook onderhield ik contact met andere straatpastores in Nederland door het LOND-overleg dat georganiseerd werd door Netwerk DAK. Door de maatregelen rondom het coronavirus, vond deze bijeenkomst via internet plaats. Samen bespraken we de situatie rondom het coronavirus met betrekking tot de daklozenopvang en ons eigen werk. Het was fijn om hen te spreken en van elkaar te horen hoe we omgingen met de situatie.

En verder

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Straatpastoraat kwam in het afgelopen half jaar driemaal bijeen. Ton Snepvangers zal binnenkort afscheid nemen van het bestuur. In Anneke Fahner hebben we voor hem een opvolger gevonden met ingang van 1 juni 2020. In de vergaderingen heeft straatpastor Femke Post

altijd een belangrijke inbreng met haar verslagen over haar werk.

Twee masters

Op 11 maart 2020 rondde Femke Post met succes de HBO-master *Godsdienst-Pastoraal werk* af aan de Fontys Hogeschool in Utrecht, gevolgd op 10 april door de WO-master *Spiritual Care* aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Daarbij kan nog vermeld worden dat zij in november 2019 de cursus Training Uitvaarten volgde, die afgesloten werd met een certificaat.

Vrijwilligers

Het Straatpastoraat is zo gelukkig een groep van negen vrijwilligers te hebben, waaronder twee pianisten. Zij draaien volgens een rooster mee bij de maandelijkse vieringen.

Website

Aan de verouderde website wordt op dit moment gewerkt. We hopen binnenkort met een vernieuwde versie in de lucht te zijn.

IN DE MEDIA

Berichten in de media laten zien dat in de wereld van de dak- en thuislozen 'Housing first' veel aandacht heeft.

Tijdelijke woningen

Zo meldt de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) dat rijk en gemeenten meer moeten doen om dakloosheid aan te pakken. Het adviesorgaan overhandigde het rapport *Herstel begint met een huis* aan

staatssecretaris Blokhuis. Vorig jaar meldde het CBS dat het aantal mensen dat feitelijk dakloos is in Nederland sinds 2009 ruim is verdubbeld naar 39.300. Vooral het aantal dakloze jongeren en niet-westerse migranten steeg sterk. Deze situatie vraagt om een structureel andere aanpak: meer inzetten op tijdelijke woningen in bestaande gebouwen, zoals leegstaande bedrijfspanden, verzorgingstehuizen, container- of prefab woningen.

Advies aan kabinet: geef daklozen eerst een huis

WOONRECHT Het aantal daklozen is in tien jaar tijd verdubbeld. Het recht op een huis moet vooropstaan om het tijt te keren.

gelijk mensen aan een huis te helpen, stelt de raad een quotum voor per gemeente. Dat betekent niet dat er in ijlt tempo duizenden woningen bij moeten komen, benadrukt de raad. "Het kan ook betekenen dat je leegstaande rijks panden benut", aldus Bussemaker. "Of dat je zegt dat die

10.000 woonplekken voor daklozen

Het kabinet wil op termijn zoveel mogelijk af van de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen, meldde de NOS op 3 juni. Mensen moeten een eigen woning of woonplek krijgen. Daarom worden er de komende anderhalf jaar 10.000 extra woonplekken met begeleiding voor daklozen gerealiseerd.

In Nederland hebben zo'n 40.000 mensen geen dak boven hun hoofd. Staatssecretaris Blokhuis van VWS vindt dat 'onacceptabel voor een van de rijkste landen ter wereld'. Maatschappelijke organisaties vangen dak- en thuislozen nu vaak op in grote slaapzalen. Volgens Blokhuis zit het systeem vast en is er een omslag nodig. Een plek om te wonen, inclusief begeleiding, moet het uitgangspunt worden. Bekend was al dat het kabinet 200 miljoen euro uittrekt voor begeleiding van ex-daklozen, bijvoorbeeld bij het opbouwen van een dagritme of het innemen van medicijnen.

Dakloze jongeren

Het aantal dakloze jongeren is de laatste tien jaar verdrievoudigd (nu ruim 12.000, laatste telling CBS in 2019) en dat aantal zal alleen maar toenemen. Staatssecretaris Paul Blokhuis, VWS, zei in de Tv-uitzending van *De Publieke Tribune* op 19 januari 2020 dat we ons hiervoor eigenlijk 'rot moeten schamen' in Nederland. Een jongere die bijvoorbeeld met ruzie het huis uitgaat, kan een tijdje bij vrienden of familie slapen, maar dat houdt een keer op. Dan staat hij of zij op straat, moet *zelf* aankloppen bij de hulpverlening en komt dan terecht in een oerwoud van regels. 'Je moet haast wel HBO-geschoold zijn om de loketten te begrijpen'. En als je niet kunt aantonen dat je ergens woont, krijg je geen uitkering en zo kom je terecht in een vicieuze cirkel. Kom daar maar eens uit. En huisvesting is niet het enige: er is dikwijls sprake van psychische nood.

De staatssecretaris pleitte in de uitzending voor één 06-nummer voor hulp op alle terreinen. Een woonplek is een heel belangrijk item, maar er zijn geen woningen voor dakloze jongeren.

Blokhuis formuleerde een pilot in 14 gemeenten om jongeren zo snel mogelijk uit de opvang te krijgen: contact met maar één hulpverlener, een actieplan waarbij tegen 2021 elke zwerfjongere een eigen plek heeft en een kans op een zelfstandig bestaan en laagdrempelige hulp.

Warme voeten

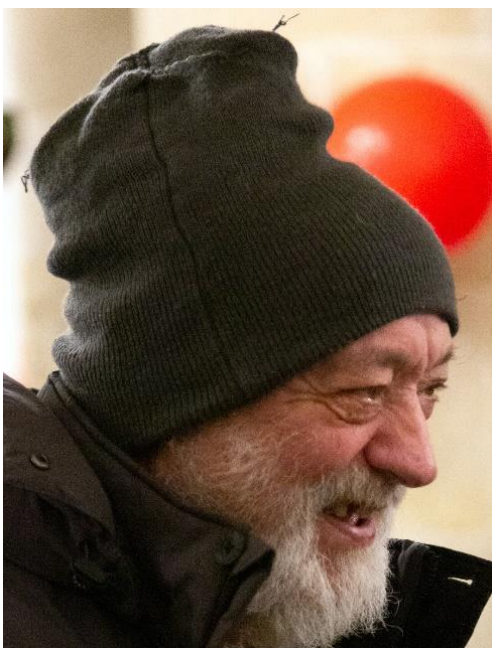
Haagse vrouwen van Wool for Warmth breien sokken, sjaals en mutsen voor Haagse daklozen zo meldde Trouw. Iedere dinsdagochtend komen zo'n 15 vrouwen in de Nieuwe Badkapel bij elkaar om te breien. Achter in de kerk zitten zij -de meesten zijn rond de zeventig jaar- rondom een tafel. Boven het geklets uit hoor je het getik van de breinaalden.

Wat begon met een kleinschalig initiatief groeide uit tot 71 breiclubjes in Den Haag. Ruim 700 vrouwen breien!

Het blijkt dat mensen steeds meer doordrongen zijn van het bestaan van daklozen. Particuliere en gemeentelijke instanties zetten zich steeds meer in om te helpen en zamelen bijvoorbeeld kleding in of delen eten uit.

Berichten uit het Leidse

Uit een bericht in het Leidsch Dagblad van 20 januari blijkt dat de opvang en begeleiding van daklozen in Leiden van Stichting De Binnenvest in de Nieuwe Energie niet meer voldoet en op den duur zal verhuizen. In de Nieuwe Energie is plek voor 60 mensen, maar het aantal daklozen wordt groter. Er is meer plaats gemaakt in het naastgelegen gebouw C, dat eigenlijk alleen een winteropvang is. Gekeken wordt of het nabijgelegen kantoor van Woningbouwvereniging De Sleutels dienst kan doen als opvang.

Het Leidsch Dagblad berichtte op 27 februari dat er binnen de Leidse regio, de Alphen regio en de Duin- en Bollenstreek al jaren wordt gepraat over de verbetering en spreiding van voorzieningen voor mensen die dakloos zijn of dreigen te worden. Dat om te voorkomen dat mensen uiteindelijk terecht komen in het allerlaatste vangnet: Stichting De Binnenvest in Leiden. In 2017 hadden de gemeenten nog de ambitie om de spreiding van de opvang in 2020 geregeld te hebben. Inmiddels wordt gemikt op 2022.... Om ervoor te zorgen dat de verschillende vormen van opvang niet dicht slibben, is het zaak dat mensen op termijn weer in een normale woning kunnen gaan wonen. Die uitstroom verloopt op dit moment heel moeizaam door de enorme krapte op de woningmarkt. Het is daarom zaak dat de gemeenten zorgen voor meer betaalbare huurwoningen.

In Leiden (volgens het Leidsch Dagblad van 6 april) heeft Woningbouwcorporatie Portaal tijdens de coronacrisis twee vergaderzalen beschikbaar gesteld, waarin twintig daklozen kunnen slapen. Ook Gebouw C (winteropvang), dat werd gesloten voor de ontwikkeling van het Energiepark, kwam weer beschikbaar, zodat daar vijftien mensen terecht kunnen.

Straatpastor Femke Post meldt dat bij iedereen bij binnenkomst in de Nieuwe Energie de temperatuur wordt gemeten. Is die 38 graden of hoger, dan wordt men naar gebouw C overgebracht. Overdag mogen de cliënten ook

naar hun kamers, zodat zij niet de hele dag bij elkaar hoeven te zitten.

In de opvang zijn maatregelen genomen (tape op de grond, minder stoelen, looprichtingen) zodat cliënten en begeleiders voldoende afstand kunnen houden.

Van concrete problemen heeft ze niet gehoord. Wel is het voor veel mensen lastig dat hun dagbesteding en daarmee hun ritme en bron van zingeving weggevallen is, terwijl de onzekerheid groot is.

EEN DAG UIT HET LEVEN VAN DE STRAATPASTOR

Geen dag hetzelfde, altijd afwisselend

Overleg

Op donderdag 30 januari 2020 begon ik mijn dag met een afspraak met Hanna Wapenaar, de straatpastor van Amsterdam. Met haar heb ik een paar keer per jaar een afspraak om bij te praten over onze werkzaamheden en de ontwikkelingen in ons werkveld. We spraken over het Leidse kerstdiner voor dak- en thuislozen, waarbij Hanna aanwezig was samen met het daklozenkoor De Straatklinkers en over haar werkzaamheden rondom Kerstmis.

Sociaal Pension

Daarna fietste ik naar het Sociaal Pension waar ik iedere donderdag vanaf 11 uur aanwezig ben. Ik neem meestal plaats in de kantine waar alle bewoners en de leden van de veegploeg vanaf 11.30 uur lunchen. Ik heb gemerkt dat samen eten een goede manier is om in gesprek te komen. Ik neem plaats aan bij een tafel en sluit aan bij het gesprek dat de mensen voeren of stel hen vragen. Zo leer ik steeds meer mensen beter kennen. Ik ben hier ongeveer

twee uur aanwezig en praat na de lunch vaak nog met bewoners op hun kamer of in de kantine.

Tristan

Tristan is een jonge man die samen met zijn vrouw in de daklozenopvang van Stichting De Binnenvest verblijft. Vaak maken we een praatje als ik in de opvang kom. Hij vertelt dan over zijn week, de problemen die hij heeft of dingen die hij heeft meegemaakt. Soms zijn dit korte ontmoetingen als we elkaar tegenkomen op de gang, soms zijn het langere gesprekken.

Op een middag kom ik hem weer tegen op de gang als ik wil vertrekken. Hij staat stil in het gangpad en kijkt bang naar boven. Ik stop naast hem en vraag hem wat er aan de hand is. Hij vertelt me dat hij 'aan het spacen is'. Hij heeft dus drugs gebruikt. Hij zegt me dat hij naar buiten wil, samen lopen we naar buiten. Daar blijf ik even bij hem om te zien of het goed gaat met hem. Hij vertelt me dat hij wiet gerookt heeft en daardoor dingen ziet die er niet zijn. Ik vraag hem 'of ik iets voor hem kan doen?' 'Dat kan niet' zegt hij, 'het zal vanzelf overgaan'. We praten nog even en dan gaat Tristan naar binnen.

Een week later kom ik hem weer tegen, als ik door de stad fiets. Hij houdt me staande. Ik vraag hem hoe het met hem gaat. 'Het gaat goed', vertelt hij en dan zegt hij: 'bedankt dat je laatst naast me bleef staan. Meestal gaan mensen weg als ik zo ben'.

Zo verwoordt hij precies wat het werk van een straatpastor inhoudt. Naast de mensen blijven staan als het goed met hen gaat, maar zeker als het minder goed met hen gaat en hen *bijstaan* waar mogelijk.

Huisbezoek

Na de lunch fietste ik naar het huis van iemand waarmee ik in contact ben gekomen bij de vieringen. Ik bezoek hem om de week in zijn huis. Onze gesprekken gaan meestal over zijn werk en de dingen die hij meemaakt. Ook praten we vandaag over de verjaardag van zijn zoonje. Die was afgelopen week jarig en samen zijn ze naar een museum geweest. Dat was heel bijzonder omdat hij zijn zoonje niet vaak mag zien.

Gespreksgroep

Daarna ging ik naar De Bakkerij om de koffie klaar te zetten voor de gespreksgroep. Er zijn vandaag vijf leden aanwezig. Ze vertellen aan

het begin van de bijeenkomst altijd hoe het met hen gaat en wat er in hun leven gebeurd is in de afgelopen twee weken. Vandaag is het een maand geleden dat Mark, die lid was van de gespreksgroep, overleed. Ze missen Mark en hebben moeite met zijn overlijden omdat hij zo'n aardige man was en pas 66 jaar oud was. Tijdens onze bijeenkomst nodig ik hen uit te praten over hun herinneringen aan Mark en over hun gemis. Ze vertellen mooie maar ook grappige verhalen. Zoals de keer dat Mark vol trots aan ons vertelde dat hij op het station staande was gehouden door de beveiligers van het ziekenhuis, omdat hij een ziekenhuispyjama droeg die hij had meegenomen toen hij opgenomen was. Mark droeg deze pyjama dagelijks, het was zijn alledaagse outfit geworden. Hij vond het prachtig dat de beveiligers dachten dat hij weggelopen was uit het ziekenhuis terwijl hij gewoon even wilde eten bij het station. We lachen hartelijk om deze herinnering.

De Nieuwe Energie

Mijn volgende activiteit was mijn wekelijkse bezoek aan de daklozenopvang in De Nieuwe Energie. Hier ben ik aanwezig vanaf ongeveer 17 uur. Als ik binnenkom zie ik dat het vandaag rustig is, daarom ga ik aan een lege tafel zitten. Binnen vijf minuten staat er een man naast me, hij vraagt me waarom ik daar alleen zit en zo raken we in gesprek. Om 18 uur wordt het eten geserveerd, er is vanavond nog wat eten over, dus ik eet mee. Met mijn bord loop ik naar een tafel toe waar een aantal mannen omheen zitten. Ik vraag hen of ik bij

hen mag zitten. Samen eten we onze maaltijd op en ik neem deel aan hun gesprek. Aansluiten bij een tafel is een goede manier om contacten te onderhouden en nieuwe contacten te leggen. De rest van de avond voer ik gesprekken met een aantal bewoners van de opvang. Sommige gesprekken zijn kort en oppervlakkig, andere gesprekken zijn uitgebreider. Zo praat ik vanavond met een man wiens moeder opgenomen moet worden in het ziekenhuis. Hij heeft het hier erg moeilijk mee.

Inloophuis Psychiatrie

Ik sloot de dag af bij het Inloophuis Psychiatrie. Hier ga ik om de week langs rond 21 uur. Het Inloophuis is een woonkamer waar mensen met psychiatrische problemen terecht kunnen voor een kopje koffie, een praatje of een spelletje. Er zijn vanavond veel mensen, ze zitten verspreid door de ruimte. Sommigen kijken TV, anderen drinken iets aan de bar en een meneer maakt een puzzel. Ik ga even bij hem zitten en hij vertelt me trots dat hij heel veel tweedehands puzzels koopt. Als hij ze gemaakt heeft verkoopt hij ze, daarmee verzamelt hij geld waarmee de bezoekers van het Inloophuis uitstapjes kunnen maken naar bijvoorbeeld de dierentuin of een museum. Ook zit ik even aan de bar om met de mensen daar te praten. Als ik opsta om weg te gaan kom ik in de gang een man tegen die ik nog niet gesproken heb. Hij vraagt me of ik kan dammen. Dat kan ik niet, vertel ik hem. 'Kom maar mee, dan leer ik het je' is daarop zijn antwoord. En zo loop ik met hem mee en dammen we een uur: weer een leuke manier om contact te leggen.

Een werkdag is nooit hetzelfde, door de verschillende werkzaamheden en alle mensen die ik op een dag tegenkom, is mijn werk altijd afwisselend.

Straatpastor Femke Post

Werkplek en uitvalsbasis:
Diaconaal Centrum De Bakkerij
Oude Rijn 44b
2312HG Leiden

M: 06-28109931
E: pastor@straatpastoraatleiden.nl
W: www.straatpastoraatleiden.nl

Bestuur Stichting Straatpastoraat Leiden

Bert Verweij (voorzitter)
Henriëtte van den Broek (secretaris)
Ber Langezaal (penningmeester)
Ton Snepvangers (lid, t/m 1 juni 2020)
Anneke Fahner (lid vanaf 1 juni 2020)

Postadres:
Diaconaal Centrum De Bakkerij,
Oude Rijn 44b, 2312 HG Leiden

E: secr@straatpastoraatleiden.nl

Bankrekeningnummer:
NL21 TRIO 0390.4908.14
(Triodosbank)

Het werk van de
Stichting Straatpastoraat Leiden
werd mede mogelijk gemaakt door
kerken, particulieren en onderstaande
fondsen:

